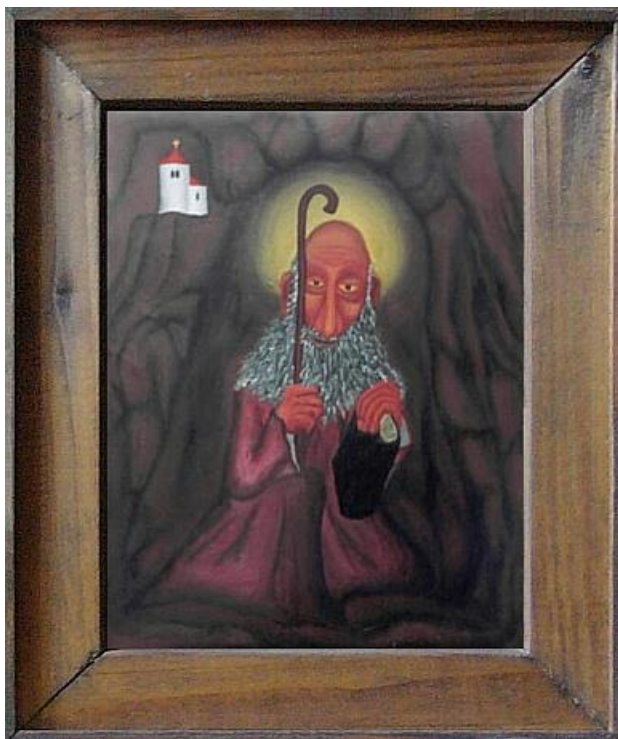

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo
věcí křesťanských se týkající.
Část 44. – Svatý Prokop (II)

Díky Mgr. Plivníkovi se k nám podruhé vrací jeden ze zemských patronů, kterého do této pozice povznesl císař římský a král český Karel IV., totiž posázavský kazatel, světský kněz, poustevník a posléze první opat sázavského kláštera sv. Prokop. Bylo oněm psáno už v 10. části těchto „Povídání“, proto není třeba se moc opakovat.

Co se historie Sázavského kláštera týče, tak ta by pro změnu vydala na celou knihu. O Prokopovi toho víme velmi málo, často jsme odkázáni jen na pozdější legendy. (Možná) se narodil v Chotouni někdy mezi roky (970 - 985), oženil se (neví se kdy a jak), zplodil syna (syny), své rodinné závazky ale rozvázal a (někdy kolem) roku 1000 přišel za vzděláním do břevnovského benediktinského kláštera se smíšenou řeholí latinsko-byzantskou, podle Kosmovy a Neplachovy kroniky pak odešel poustevničit do jeskyně v Posázaví. Tam se (zřejmě) setkal s loveckou družinou knížete Oldřicha. Na popud knížete pak vznikla (snad) v roce 1032 dřevěná benediktinská osada, později

přetvořená na klášter a (asi) v roce 1035 byl do jeho čela uveden Prokop knížetem Břetislavem I., synem Oldřichovým. Prokop zemřel v roce 1053. Jméno Prokop přijal v Břevnově. Je to jméno řecké. Ale má ještě starší původ palestinský. Dají se dohledat i vážně míněné polemiky historiků, zda vůbec byl Prokop Čech a nejedná-li se osobu přišlou z Byzance, podobně jako dříve Cyril a Metoděj.

Po roce 1053 nastaly v sázavském klášteř složité personální problémy, střídalo se tam opakovaně osazenstvo staroslověnské s latinským. Udává se, že po mnohých tahanicích s Římem byl Prokop někdy před rokem 1204 v Římě svatořečen, ví se jen, že slavnost k tomuto aktu se konala na Sázavě roku 1204. Kritičtí historikové vznášejí pochybnosti, jak to s tím svatořečením vlastně bylo, protože o kanonizacích Prokopových současníků již existuje písemná dokumentace, u Prokopa nikoliv, nebyla-li to tedy kanonizace tak říkajíc „per huba“. Pochybnostmi ovšem netrpěl ani lid obecný, ani vládnoucí Přemyslovci a Lucemburkové, takže vrcholu slávy se sv. Prokop dočkal za Karla IV. a status zemského patrona mu už zůstal až do dneška.

Kláštěr byl zveleben, za husitů sice nebyl vypálen, ale „jen“ vydrancován, dostal se do rukou soukromých vlastníků a chátral. Až za dalších 200 let v době rekatolizace se objevily snahy o jeho obnovení, stejně tak došlo k obnovení úcty ke svatému Prokopovi a v okolí vzniklo několik poutních míst spojených s prokopskými legendami. Baroknímu rozkvětu zasadil další osudovou ránu císař Josef II., který klášter v r. 1785 zrušil. Z klášterního kostela se stal kostel farní, část budov byla rozprodána. Vznikl zde i zámek, ale přitom byly zabíleny vzácné fresky a vše bylo upraveno na pohodlný život majitele. Tím vším se situace dále komplikovala, není v našich možnostech zde vše uvádět. Do všech snah vrátit klášter do původních rukou a podoby vždy něco zasáhlo, I. i II. světová válka, Pyrrhovo vítězství pracujícího lidu. Po roce 1989 tu byl šílený spletenec vlastnických vztahů. Něco si nárokoval stát, něco církevní instituce (sázavská farnost), něco benediktinský řád, něco dědicové soukromých vlastníků. Jestli se nedohodli, hádají se dosud. Jisté je pouze, že jako kulturně historická památka je dnes klášter do značné míry obnoven a veřejnosti přístupný.

(Ze nepřesnosti a mnohá zjednodušení ve výkladu si předem „sypu popel na hlavu“).

Neznámý autor: **Setkání knížete Oldřicha s poustevníkem Prokopem**

ZPĚT